بچه ها از حاشیه تا متن

نگاهی به پدیده کودک محوری و فرزندسالاری در ایران

[محمد مطلق]

«بچه که بودیم پدر و مادر توی سرمان می زدند، حالا که پدر و مادر شده ایم بچه ها توی سرمان می زنند» شما هم بارها و بارها این عبارت را شنیده اید و شاید هم یکی از کسانی هستید که با مشاهده برتری اراده فرزندانتان بر خواسته و اراده خود، مدام آن را تکرار می کنید. باید بگوییم شما آدم بدشانسی هستید. متأسفیم! شما زمانی به دنیا آمده اید که پدران و مادران در خانه حکم می راندند و حالا که . . . اما نه، آن زمان شما قدرت تغییر مناسبات را در خانواده نداشتید ولی حالا که خود صاحب خانواده شده اید می توانستید از ابتدا سنگ بنا را طوری بگذارید که اراده فرزندان شیرازه همه چیز را به هم نریزد.

سهراب شکرانه کارشناس مسائل آموزشی معتقد است فرزند سالاری باعث اخلال در رشد اجتماعی کودک می شود. در این مدل تربیتی کودک در حالی که نمی داند حقوق اجتماعی دارای چه معنایی است، تنها به فکر احقاق خواسته های بجا و نابجای خود است.

در چنین خانواده هایی سازگاری اجتماعی کودک کم می شود و کودکان سست و بی اراده بار می آیند و از آنجا که در خانواده های فرزندسالار، باید خواسته های فرزندان تأمین شود، روحیه اطاعت از قانون و احترام به مقررات اجتماعی و آداب اخلاقی به حداقل ممکن تنزل پیدا می کند. به بیان دیگر فرزندان این خانواده ها به هنجارهای اجتماعی، فرهنگی و اصول و ارزشهای اخلاقی چندان توجهی ندارند.

پدیده فرزندسالاری مسئله ای است که بیشتر در میان خانواده هایی که دارای ویژگی های اقتصادی متوسط به بالا هستند ظهور پیدا کرده و وارد سایر طبقات اجتماعی جامعه شده است.

به گفته یکی از جامعه شناسان فرزندسالاری در کشور ما بویژه در کلان شهرها باعث شده طول دوره نوجوانی و جوانی از مرز ۳۵ سال نیز تجاوز کند و به تعبیر بهتر تا این سن، افراد هیچ گونه مسئولیت فردی و اجتماعی در قبال خانواده و جامعه از خود بروز ندهند و همه چیز و همه کس را در خدمت خود

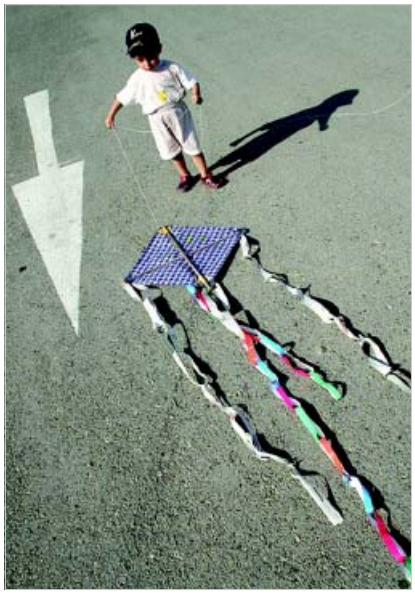

بخواهند. فرزندسالاری به مفهوم تکتازی و مدیریت بچه ها در خانواده نشانگر منحنی روبه ضعف قدرت والدین در خانه است

● منطق سالاری

وقتی آموزه و نگرش ویکتوریایی به بچه ها که کودکان را تنها باید دید، نه شنید به شعار کودکان را باید دید و شنید تبدیل شد، خردسالان به داشتن آزادی بیشتر برای شناخت محیط پیرامون خود تشویق شدند و تنبیه بدنی به آخرین راه حل رفتار با کودکان تنزل یافت. کتاب ها و مجلات بانوان به مادران آموزش دادند، چگونه در برخورد با کودکان خود صبور و آرام باشند. کودک را باید باحوصله و در نهایت متانت تربیت کرد. این شعار دهه ۵۰ مادران در بریتانیا بود.

دکتر علی اصغر سعیدی می نویسد: «در غرب آرام آرام با کوچک شدن خانواده ها، کودکان از توجه بیشتر مادر بهره مند شدند. تا قبل از اواخر دهه ۴۰ طبقه کارگر ناتوان از برگزاری جشن تولد بودند و بچه ها تنها در

فرزند سالاری باعث اخلال در رشد اجتماعی کودک می‌شود. در این مدل تربیتی کودک در حالی که نمی‌داند حقوق اجتماعی دارای چه معنایی است، تنها به فکر احقاق خواسته‌های بجا و نابجای خود است

کریسمس هدیه می گرفتند، اما در دهه ۵۰ با رشد اقتصادی جشن تولد، عمومی شد و اسباب بازی به کالای مصرف عمومی بدل شد.

دکتر سعیدی در ادامه می نویسد: دهه ۵۰ آغاز شکل گیری و ظهور کودکی مدرن است، آن روز ها به اندازه امروز اسباب بازی نبود، اما پارک ها محل بازی کودکان شدند. کنار دریاچه به تفرجگاه سالانه خانواده ها تبدیل شد. تفریحگاه ها و استراحتگاه های بلکپول سالانه هفت میلیون مسافر داشت و . . .

شاید توصیف فوق در نوع خود کامل ترین توصیف ها برای ظهور پدیده کودک سالاری باشد؛ پدیده ای که باید همزمان با آن کوچکتر شدن و کم جمعیت تر شدن خانواده ها، تغییر قوانین به نفع کودکان، تحول در نوع تربیت، آموزش، تبلیغات، رشته های تخصصی دانشگاهی و دگرگونی در اسباب بازی ها را مورد بررسی قرار داد و البته پر رنگ تر از همه تبدیل شدن قهرمان های بزرگ سال داستان ها و رمان ها به کودکان و محور قرار گرفتن آنها که تا کنون در حاشیه بودند.

کارشناسان می گویند کودک سالاری را می توان ادامه انواع پدیده های پدرسالاری، مادرسالاری، زن سالاری و مردسالاری دانست و تاریخ بشر در هر مقطعی یکی از این پدیده ها را به شکل فراگیر تجربه کرده است، اما آنچه که اکنون به عنوان سالم ترین رویکرد پیشنهاد می شود، منطق سالاری است. در منطق سالاری فرد دیگری علاوه بر اعضای خانواده در منزل حضور دارد که نام او را می توان منطق گذاشت؛ منطقی که همه سعی می کنند از او تبعیت کنند و در این رویکرد سالم، برتری جویی بی اساس جایگاه خود را از دست می دهد.

● خانواده فرزند سالار

دکتر کامبیز بیگی، کارشناس مسائل تربیتی ویژگی های یک خانواده فرزندسالار را چنین برمی شمرد: در یک نگاه کلی خانواده های فرزندسالار را می توان به دو گروه تقسیم کرد: اول خانواده هایی که والدین آن از زمان کودکی خود تجربه های تلخی دارند. وقتی می گوییم تجربه تلخ این احساس به واسطه مقایسه بین نسل ها پیش می آید و البته احساس کاذبی است. به این معنی که والدین می گویند مثلاً آن زمان ما وسیله تفریح و بازی نداشتیم، حسرت یک دوچرخه اوراقی را می خوردیم و خیلی از وسایل بازی را خودمان با اشیای مستعمل درست می کردیم. پدران و مادران به ما حق انتخاب لباس نمی دادند، از سوی اطرافیان مجبور به سکوت بودیم تا با حرف های بچگانه آبروی خانواده را نزد غریبه ها نریزیم و . . . اما حالا موقعیت فرق کرده و ارزش کودکان از سوی مطبوعات، رسانه ها، کارشناسان و مردم تحصیلکرده جدی تر گرفته می شود، بنابراین ما نمی خواهیم آنطور که خودمان تربیت شده ایم، بچه هایمان را هم تربیت کنیم. وی در ادامه می گوید: در این رویکرد علاوه بر اهمیت دادن به فرزندان و تربیت آنها، نوعی از احساس ترقی در مورد خود هم وجود دارد. در واقع این دست از والدین می خواهند بگویند ما پیشرفت کرده ایم و نسبت به نسل های قبل متحول شده ایم که البته به خودی خود بد نیست، اما زمانی که زیاده روی در این اعتقاد صورت می گیرد، کودکان هم از آن سوی بام می افتند، در حالی که تربیت صحیح یعنی خارج نشدن از خط اعتدال.

اما گروه دوم خانواده های فرزندسالار در نظر این کارشناس آنهایی نیستند که می خواهند در مقابل نسل های پیشین و احتمالاً تربیت ناصحیح شان بایستند، بلکه این خانواده ها ادامه دهنده تربیت غیراصولی نسل های پیشین خود هستند: از آنجایی که پدیده فرزندسالاری با کم جمعیت بودن خانواده ارتباط دارد، یعنی در اکثر مواقع این

فرزندسالاری باعث شده طول دوره نوجوانی و جوانی از مرز ۳۵ سال نیز تجاوز کند و به تعبیر بهتر تا این سن، افراد هیچ گونه مسئولیت فردی و اجتماعی در قبال خانواده و جامعه از خود بروز نمی دهند

دو حالت با هم رخ می دهد، بسیاری از والدین که خود پیش از این در خانواده های کم جمعیت فرزندسالار تربیت شده اند، این تربیت را به فرزندان خود هم منتقل می کنند، چون آنها یاد گرفته اند به هر خواسته کودکان خود پاسخ مثبت دهند. البته بالا رفتن بنیه اقتصادی در خانواده هم با این موضوع می تواند نسبت هایی برقرار کند، یعنی از یک سو کم جمعیت بودن خانواده و از سوی دیگر بنیه مالی و توانایی پاسخ دادن به خواسته های مادی کودک، همه در یک سمت و سو قرار می گیرند. کما این که خانواده پرجمعیتی با درآمد متوسط هم می تواند وجود داشته باشد که علاقه و پیوند خانوادگی میان اعضای آن بسیار محکم باشد، اما این علاقه قلبی از آنجایی که به برآورده شدن نیازهای واقعی و غیرواقعی مادی بچه ها نمی تواند بینجامد، خود به خود به بچه ها آموزش می دهد که بیش از حد توقع غیر واقعی نداشته باشند و به همین دلیل پدیده فرزندسالاری، آنچنان که هرچه فرزند خواست همان باشد، از بین می رود.

● روش های افراطی و تفریطی

فرزندسالاری را می توان یک روش افراطی در زمینه پاسخگویی به نیازهای طبیعی و غیر طبیعی کودکان به حساب آورد، به همان اندازه که یک روش تفریطی به دلیل فروگذار کردن نیازهای طبیعی والدین نیز می تواند باشد، بنابراین در هر دو حالت این پدیده حاصل نوعی تربیت غیر متعادل است؛ پدیده ای که گاه در کشورهای توسعه یافته نیز بخوبی قابل مشاهده است. به عنوان مثال نوع قانونگذاری آلمان را قانونگذاری برای بچه ها می دانند. به عبارت دیگر در قانون آلمان ابتدا کودکان، سپس زنان، بعد سالخوردگان و در انتها مردان از اولویت های قانونی برخوردار هستند. چنانچه در این کشور کودکان می توانند با یک تلفن به پلیس، والدین خود را روانه زندان کنند یا آنکه پزشکان با استناد به یک مشکل عادی در مادران و پدران به عنوان مثال مشکوک به وسواسی بودن، قیمومیت آنها را در مورد فرزندان باطل و تربیت کودکان را به نهادهای اجتماعی و دولتی واگذار کنند.

این در حالی است که متخصصان، ابهت و وجاهت والدین را نزد فرزندان برای تربیت اصولی آنها سفارش می کنند. در روش علمی تربیت، تنبیه بدنی حذف شده، اما والدین می توانند با حرکاتی از جمله بلند شدن و یک گام به جلو نهادن های توأم با عصبانیت از خواسته های نابجای کودکان جلوگیری کنند، آرام پشت دست زدن، اخم کردن های موقت و تنها گذاشتن کودک در اتاق خود برای در فکر فرو رفتن در مورد اعمال نابجایش نیز از جمله مواردی است که از سوی کارشناسان توصیه می شود، البته به شرط آنکه والدین خود آموزش های لازم را دیده باشند و به درستی رفتار صحیح را از رفتار ناصحیح تشخیص دهند.

باتوجه به آنچه گفته شد پدیده کودک سالاری در کشورهای توسعه یافته به یک شکل و در کشورهای در حال توسعه به شکل دیگری در حال رشد است، گویا در کشورهای توسعه یافته این قانون مدنی است که اجازه ظهور و بروز کودک سالاری را می دهد، در حالی که در کشورهای در حال توسعه از جمله ایران این پدیده تابعی از مصادیق تربیتی غرب بوده و ریشه ای فرهنگی ندارد.

نتیجه آنکه کودک سالاری از آنجایی که جایگاه منطق سالاری در خانواده و اجتماع را تصرف می کند و به هیچ وجه به معنای ارزش و احترام قائل شدن نسبت به کودکان نیست، مغایر با اصول تربیتی فرهنگ ایرانی - اسلامی بوده و در نوع خود شکلی از تربیت ناهنجار است، اما این پدیده در غرب نیز اگرچه شکل قانونی و مدنی دارد، به هیچ وجه از سوی اندیشمندان آن جوامع تأیید نشده و از این حیث مورد چالش است.

جدول سودوکو ۴۹

ارقام ۱ تا ۹ را طوری در خانه های سفید قرار دهید که هر رقم در سطرها، ستون ها و مربع های کوچک ۳ در ۳ یکبار دیده شود

آسان

۴	۷		۹		۱	۶		۵
	۲		۳				۸	۴
								۱
	۱	۴	۷		۸		۵	
۶			۲		۳			۹
	۳		۶		۵	۸	۱	
۸								
۵	۹			۴			۲	
۷		۱	۵		۲		۹	۸

۷	۶	۳	۸	۴	۹	۱	۲	۵
۶	۸	۱	۸	۲	۷	۴	۶	۹
۴	۲	۹	۶	۸	۱	۴	۳	۷
۴	۱	۷	۹	۳	۶	۸	۴	۶
۶	۳	۸	۴	۱	۸	۵	۷	۶
۲	۹	۴	۷	۶	۸	۳	۱	۴
۱	۸	۴	۲	۷	۳	۶	۵	۴
۵	۷	۶	۴	۸	۵	۹	۲	۱
۹	۴	۲	۱	۴	۶	۷	۸	۳

متوسط

				۸				۵
		۱	۹					
۷							۱	۶
			۱			۶		۹
۳		۵				۱		۴
۶		۸			۳			
۵	۶							۲
					۵	۴		
۹				۲				

۱	۶	۵	۴	۴	۴	۸	۷	۶
۷	۶	۳	۵	۸	۶	۴	۴	۱
۴	۸	۴	۶	۱	۷	۴	۶	۵
۸	۵	۴	۴	۶	۴	۷	۱	۶
۳	۷	۱	۸	۶	۴	۵	۶	۴
۶	۴	۶	۷	۵	۱	۴	۸	۴
۶	۱	۷	۴	۴	۵	۶	۴	۸
۵	۴	۶	۱	۷	۸	۶	۴	۳
۵	۴	۶	۱	۴	۶	۷	۸	۴

سخت

۷	۱			۵		۶		
		۴			۷			
			۷	۹				
	۶				۲		۷	
			۹		۸			
۵		۳				۱		
				۵	۳			
		۸			۳			
	۷		۲			۴	۹	

۶	۴	۱	۶	۷	۴	۵	۸	۴
۵	۴	۴	۶	۸	۱	۷	۳	۶
۷	۸	۶	۴	۵	۳	۴	۶	۱
۳	۱	۶	۸	۴	۶	۴	۷	۵
۶	۴	۵	۷	۱	۶	۸	۴	۳
۸	۷	۴	۳	۴	۵	۱	۶	۲
۱	۵	۳	۴	۶	۸	۶	۴	۷
۴	۶	۸	۱	۶	۷	۴	۵	۳
۴	۶	۷	۵	۳	۴	۶	۱	۸

یک جدول با دو شرح ۳۹۷۴

جدول روزنامه ایران دارای دو شرح «عادی و ویژه» است. در صورت تمایل به حل دوشرح ابتدا یکی از شرحها را با مداد حل کرده و سپس با پاک کردن جواب شرح اول، به حل شرح دوم بپردازید.

جدول عادی

افقی:

۱- شبنم و قطره آب صبحگاهی روی گلها- صاحب غزلیات شمس - ز گهواره تا گور بجوی!
۲- انجمن علمی - اثری از «ابوتراب خسروی»
۳- یار شلوار - خودم!- پرسه زن - دریا
۴- دویدن - گل زیبای بهاری - ضمیر سوم شخص مفرد- غمگین
۵- نمو، بزرگ شدن - پسر گودرز در شاهنامه - ییلاق تهران
۶- سیاره زهره - پارچه نخی ساده - داخل
۷- دانه خوشبو- ساکت!- همراه عروس - با اهمیت
۸- بازیکن آزاد در والیبال - پیشرفت کردن
۹- خبرگزاری اتریش - شهری در شمال کشورمان - قدم- قلم انگلیسی
۱۰- کمان حلاجی - از نمازهای واجب - رجزخوانی در میدان مسابقه
۱۱- خیابان گل کاری شده - منکر وجود خدا- مهار بینی شتر
۱۲- زبان کشیدن به بستنی - پایه - یاقوت - بی یار، تنها
۱۳- گوشت آذری - پستاندار نقب زن- انتها، آخر- واحد سطح
۱۴- پس از سامانیان بر ایران حکومت کردند- از آثار و ابنیه تاریخی شهر مراغه
۱۵- بانگ جانور درنده - گوهر یکتا و بی مانند- بی آن فطیر است

عمودی:

۱- نوعی نیم تنه - مجموعه خطبه ها و سخنان حضرت علی(ع)
۲- تعیین تابع در ریاضی از روی مشتق آن - جایزه ادبی امریکا
۳- بی حس - مخفف شاه - فرهنگ لغت فرانسوی - گیاه تو خالی
۴- کلاه فرنگی - آشکار و واضح - ویتامین انعقاد خون - گیاه کتیرا
۵- کشوری در آسیا- پارچه ای گرانبها- روایت کننده
۶- بیزار - رهاورد زمستان - منزل بزرگ
۷- ضمیر فرانسوی - برداشت زنبور از گل - مولود و کودک - لقبی در اروپا
۸- فرقه ای مذهبی در عربستان - پرنده ترازویی!
۹- جانوری شبیه سوسمار- مرغ سخنگو- دیوار بلند- ناپیدا
۱۰- ورزش ذهنی - گریه یخ زده ابر در بهاران - به تنهایی
۱۱- سلام - پرده در، دشنام گو- غارت کردن
۱۲- رنج و تعب - علامت مفعول بی واسطه- نام رودی در گلپایگان - خون
۱۳- یازده! - حوض - سرود دسته جمعی - پسوند شباهت
۱۴- کاتب - انجام خدمات درمانی برای بیمار زیر نظر پزشک
۱۵- کموتراپی - سدی در استان خوزستان

جدول ویژه

افقی:

۱- نقاب و روبند - پایتخت بحرین - جلسه
۲- کوهی در استان ایلام - توشه سفر
۳- ماهی کنسروی - پسوند شباهت - تکیه گاه خفته - پهلوان
۴- مرغابی - خوش سیما- آقای آلمانی - بیم و وحشت است
۵- سربها - شکوفه - شیپور جنگی
۶- ام الشرائین - ساکت، بی سر و صدا- صدا
۷- لغزیدن پا- گاو تبتی - از ماه های سریانی - سازمان جاسوسی امریکا
۸- شهر محل ترور کندی - نیمه صورت
۹- پرخور - آماده و فراهم - دستور سکوت - نقشه انگلیسی
۱۰- حرف اول یونانی - تاگزیر، ناچار- پشت سر
۱۱- غریو- نیرنگ - منع کردن
۱۲- گلخن حمام - آزاد و رها- آشکار - ضمیر اول شخص مفرد
۱۳- حرف بیزاری - هلیم و غذای چسبنده - یکی از دو جنس - مزه دهان جمع کن
۱۴- ضرورت - اژدهای افسانه ای ژاپن
۱۵- سخن چین - نوعی عدسی - جانشین

عمودی:

۱- مدرسه قدیم - خسته و کوفته شدن
۲- کتاب زنده بیدار از آثار این نویسنده است - داروی بیهوشی
۳- عدد ماه - عدد یک رقمی - آبزی باهوش - آش ساده
۴- سرود دسته جمعی - از همسران پیامبر اکرم(ص)- یازده!- حیران و سرگشته
۵- لباس - دردمندی - هجران و فراق
۶- بخشش ها- تنبل - از آفات درختان میوه
۷- مقابل آری- آزاد- مرد شمشیر زن - ظلم
۸- پایتخت دولت سلسله سامانیان - برای تخریب مکه لشکر کشید
۹- شباناگه- رودی در آلمان - موجود زشت روی قصه ها - مخفف اگر
۱۰- خرمن ماه - بنیاد چیزی - تهیدست ، بیچاره
۱۱- باهوش - پوسیده - رسوب
۱۲- الفبای خوراکی !- خداوند - هر جسم هادی الکتریسیته - مکمل مرد
۱۳- روزنیست - انتقال روح - کلمه شگفتی - تصدیق آلمانی
۱۴- بی اعتنایی - از گیاهان دارویی
۱۵- پایتخت هندوراس - نسب شناس

حل جدول عادی شماره ۳۹۷۳

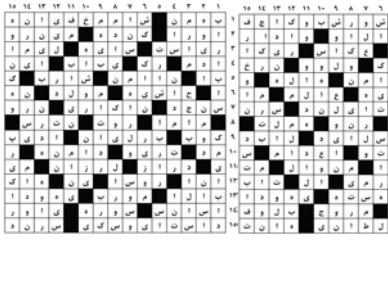

حل جدول ویژه شماره ۳۹۷۳